

Fremsat den 25. april 2018 af børne- og socialministeren (Mai Mercado)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service (Skærpet straf for brud på den særligt udvidede underretningspligt)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 102 af 29. januar 2018 foretages følgende ændringer:

1. Efter § 157 indsættes i *kapitel 28*:

»§ 157 a. Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, og som forsætligt eller groft uagtsomt undlader at overholde underretningspligten efter § 153, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Stk. 2. Under særligt skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel indtil 1 år. Som særlig skærpende omstændighed anses navnlig:

- 1) at undladelsen er begået af en person med ledelsesansvar,
- 2) at undladelsen er begået forsætligt,
- 3) at der er tale om systematiske eller gentagne undladelser, eller
- 4) at undladelsen har medført alvorlige personlige skadevirkninger.«

§ 2

»*Stk. 1.* Loven træder i kraft den 1. juli 2018.

Stk. 2. For undladelser begået inden lovens ikrafttræden, finder de hidtil gældende regler anvendelse.«

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Skærpet straf for brud på den særligt udvidede underretningspligt
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.1.1. Servicelovens udvidede underretningspligt
 - 2.1.1.2. Forholdet til forvaltningsloven
 - 2.1.1.3. Forholdet til lov om personoplysninger
 - 2.1.1.4. Forholdet til straffeloven
 - 2.1.2. Overvejelser
 - 2.1.3. Den foreslåede ordning
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning og baggrund

Regeringen ønsker et sammenhængende Danmark. Et Danmark som bygger på demokratiske værdier som frihed, retssikkerhed, ligestilling, ligeværd, frisind, tolerance og ligestilling. Et Danmark hvor alle deltager aktivt. En utilstrækkelig integration har givet grobund for parallelsamfund. Her er danske værdier og normer ikke de primære, og en stor del af borgerne deltager ikke aktivt i det danske samfund og på arbejdsmarkedet.

Regeringen ønsker at forebygge og nedbryde parallelsamfund. Regeringen fremlagde den 1. marts 2018 udspillet *Ét Danmark uden parallelsamfund – Ingen ghettoer i 2030*. Udspillet indeholder blandt andet en række initiativer, der er målrettet de områder i Danmark, hvor parallelsamfund er mest udbredt, og hvor den hidtidige indsats har været utilstrækkelig.

Lovforslaget udmønter den del af udspillet, der vedrører skærpet straf for brud på den særligt udvidede underretningspligt.

Den foreslåede ændring skal medvirke til at skabe synlighed om konsekvenserne ved manglende overholdelse af underretningspligten efter § 153, stk. 1 i lov om social service (herefter serviceloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 102 af 29. januar 2018. Samtidig skal

ændringen bidrage til at markere alvoren af manglende overholdelse af underretningspligten samt muliggøre en strafskærpelse for personer med ledelsesansvar, der ikke overholder underretningspligten i medfør af servicelovens § 153, stk. 1.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Skærpet straf for brud på den særligt udvidede underretningspligt

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1 Servicelovens udvidede underretningspligt

Efter servicelovens § 153, stk. 1, skal personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, underrette kommunalbestyrelsen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage,

- 1) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte,
- 2) at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte på grund af de vordende forældres forhold eller
- 3) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten, eller
- 4) at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb

Børne- og socialministeren kan efter § 153, stk. 2, 1. pkt., fastsætte regler om underretningspligt for andre grupper af personer, der under udøvelsen af deres erhverv får kendskab til forhold eller grund til at antage, at der foreligger forhold, som bevirker, at der kan være anledning til foranstaltninger efter serviceloven.

Børne- og socialministeren kan endvidere efter § 153, stk. 2, 2. pkt., fastsætte regler om, at andre grupper af personer har underretningspligt efter servicelovens § 153 stk. 1, nr. 2, i forbindelse med aktiviteter uafhængigt af deres erhverv. Bemyndigelsen efter § 153, stk. 2 1. pkt. er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1466 af 16. december 2010 om underretningspligt over for kommunen efter lov om social service.

Med ”personer, der udøver offentlig tjeneste” menes personer, som er ansat til at udføre offentlige opgaver på vegne af offentlige myndigheder (f.eks. statslige myndigheder, dvs. ministerier, direktorater, politi, domstole og kommunale forvaltninger), som udøver deres virksomhed i henhold til lovregler eller bestemmelser, der er fastsat med hjemmel i lov. Der kan f.eks. være tale om skolelærere eller pædagoger, som er ansatte i dagtilbud. Med ”personer, der udøver offentligt hverv” menes personer, som ikke er ansat til at udføre offentlig tjeneste, men som i kraft af deres erhverv udøver tjeneste for en offentlig myndighed, som medfører visse handlebeføjelser udadtil. Der kan f.eks. være tale om en privatansat læge, eller et kommunalbestyrelsesmedlem, som i udøvelsen af sit hverv får kendskab til et forhold vedrørende et barn eller en ung, der bør underrettes om efter denne bestemmelse.

Hvis en person, der udøver offentlig tjeneste eller offentlig hverv, bliver bevidst om et barn, der bør underrettes om, er pligten til at tage kontakt til kommunalbestyrelsen personlig. Der er således intet krav om inddragelse af en eventuel leder i forbindelse med en underretning. Personer med ledelsesansvar skal ligeledes have den personlige viden for, at underretningspligten kan træde i kraft.

Med ”særlig støtte” henvises til støtte efter servicelovens kapitel 11 om særlig støtte til børn og unge. Der er således ikke underretningspligt i situationer, hvor barnets eller den unges vanskeligheder har en karakter, som reglerne om særlig støtte efter servicelovens kapitel 11 ikke tager sigte på at løse.

Underretningspligten indtræder uanset, hvad der er årsagen til, at barnet eller den unge kan have behov for særlig støtte.

Den, der underretter, skal ikke foretage en vurdering af, om barnet eller den unge vil kunne få særlig støtte efter servicelovens kapitel 11. Denne vurdering foretages af kommunalbestyrelsen.

2.1.1.2. Forholdet til forvaltningsloven

De almindelige regler om tavshedspligt er fastsat i forvaltningsloven. Det følger således af lovens § 27, stk. 1-4, at den, der virker inden for den offentlige forvaltning, har tavshedspligt, når en oplysning ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som fortrolig, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, herunder eksempelvis enkeltpersoners interesse i at beskytte oplysninger om deres personlige forhold.

Det følger videre af bestemmelsens stk. 5, at der inden for den offentlige forvaltning kun kan pålægges tavshedspligt med hensyn til en oplysning, når det er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til bestemte offentlige eller private interesser som nævnt i stk. 1.

Efter bestemmelsens stk. 6, kan en forvaltningsmyndighed bestemme, at en person uden for den offentlige forvaltning har tavshedspligt med hensyn til fortrolige oplysninger, som myndigheden videregiver til den pågældende uden at være forpligtet hertil.

Det følger endelig af bestemmelsens stk. 7, at de almindelige regler i forvaltningsloven og straffelovens §§ 152 c-152 f om strafansvar for uberettiget videregivelse af fortrolige oplysninger fra en myndighedsperson m.v. også finder anvendelse på overtrædelse af pålæg efter stk. 6.

Fagpersoners udvidede underretningspligt efter servicelovens § 153, stk. 1, vil altid gå forud for forvaltningslovens regler om tavshedspligt. De omfattede faggrupper er således forpligtet til at underrette kommunen i overensstemmelse med servicelovens § 153, stk. 1, selv i de tilfælde, hvor de ifølge forvaltningsloven m.fl. har tavshedspligt.

2.1.1.3. Forholdet til lov om personoplysninger

Lov om behandling af personoplysninger, jf. lov nr. 429 af 31. maj 2000 med senere ændringer (herefter persondataloven) indeholder i § 6, stk. 1, de generelle betingelser for, hvornår behandling, herunder videregivelse af ikke-fortrolige og almindelige fortrolige personoplysninger, må finde sted. Af bestemmelsen følger, at behandling af personoplysninger kun må finde sted, hvis en af de i nr. 1-7 angivne betingelser er opfyldt, herunder at den registrerede har givet sit samtykke til, at behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse, eller at behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave, der henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige eller en tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, har fået pålagt.

Videregivelse og anden behandling af følsomme personoplysninger er reguleret i persondatalovens §§ 7 og 8. Følsomme personoplysninger, herunder oplysninger om helbredsforhold, f.eks. oplysninger om en fysisk persons tidligere, nuværende eller fremtidige fysiske eller psykiske tilstand samt oplysninger om medicinforbrug, må efter § 7, stk. 1, i persondataloven som udgangspunkt ikke behandles. Forbuddet i stk. 1 gælder dog efter stk. 2 f.eks. ikke, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til en sådan behandling, hvis behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser i tilfælde, hvor den pågældende ikke fysisk eller juridisk er i stand til at give sit samtykke, eller hvis behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. Det kan bl.a. være tilfældet med hensynet til offentlige myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse.

Efter persondatalovens § 8, stk. 2, må oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end dem, der er nævnt i persondatalovens § 7, stk. 1, som udgangspunkt ikke videregives. Videregivelse kan dog bl.a. finde sted, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til videregivelsen (nr. 1), hvis videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, herunder hensynet til den oplysningen angår (nr. 2), eller hvis videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en myndigheds virksomhed eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe (nr. 3). Efter persondatalovens § 8, stk. 3, må forvaltningsmyndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område, kun videregive oplysninger omfattet af § 8, stk. 1, og § 7, stk. 1, hvis betingelserne i § 8, stk. 2, nr. 1 eller 2 er opfyldt, eller hvis videregivelsen er et nødvendigt led i sagens behandling eller nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns- eller kontrolopgaver.

Endelig skal behandlingen af oplysninger ske i overensstemmelse med de grundlæggende betingelser i lovens § 5. Dette indebærer, at al behandling af personoplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og at en senere behandling af oplysningerne ikke er uforenelig med det oprindelige formål, hvortil oplysningerne er indsamlet.

For alle behandlinger af oplysninger er det desuden en forudsætning for behandlingens lovlighed, at de oplysninger, der behandles, er relevante og tilstrækkelige, og ikke omfatter mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og de formål, hvortil oplysningerne senere behandles.

Som en konsekvens af forslaget, vil der ske videregivelse af oplysninger fra fagpersoner til kommunalbe-

styrelser og eventuelt Ankestyrelsen i form af underretning om børn eller unge, som fagpersonerne som led i deres offentlige hverv får kendskab til eller har grund til at antage, kan have behov for særlig støtte. De oplysninger, der efter den foreslåede bestemmelse vil kunne videregives fra den enkelte fagperson, kan vedrøre rent private forhold om en eller flere identificerbare fysiske personer. Hvis dette er tilfældet, vil behandlingen af sådanne oplysninger i forbindelse med fagpersonens videregivelse, være omfattet af persondatalovens databehandlingsregler, jf. lovens §§ 5-7. Det er Børne- og Socialministeriets vurdering, at kommunalbestyrelsen i kraft af sine forpligtelser efter serviceloven har adgang til at behandle disse oplysninger, jf. persondatalovens § 8, stk. 1. I det omfang videregivelsen af oplysninger indeholder oplysninger om barnet eller den unges rent private forhold, er videregivelsen omfattet af videregivelsesreglerne i persondatalovens § 8, stk. 3, såfremt oplysningerne er nødvendige for at kommunalbestyrelsen kan udøve deres tilsyn med børn og unge.

2.1.1.4. Forholdet til straffeloven

Offentlige ansattes manglende overholdelse af den særligt udvidede underretningspligt efter servicelovens § 153, stk. 1, vil efter omstændighederne kunne straffes efter straffelovens §§ 156 eller 157. Tilsvarende gælder for personer, som i kraft af deres erhverv udøver tjeneste for en offentlig myndighed.

Andre grupper af personer, der er omfattet af den særligt udvidede underretningspligt i medfør af servicelovens § 153, stk. 2, som udmøntet i bekendtgørelse nr. 1466 af 16. december 2010 om underretningspligt over for kommunen efter lov om social service, vil derimod ikke kunne straffes for manglende overholdelse heraf.

Det følger af straffelovens § 156, at den som virker i offentlig tjeneste eller hverv, og som nægter eller undlader at opfylde pligter, som tjenesten eller hvervet medfører eller at efterkomme en lovlig tjenstlig befaling, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Endvidere følger det af straffelovens § 157, at den, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, og som gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skodesløshed i tjenestens eller hvervets udførelse eller i overholdelse af de pligter, som tjenesten eller hvervet medfører straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Straffelovens § 156 omfatter således den forsætlige undladelse af at opfylde tjenesteplichter, mens straffelovens § 157 navnlig omfatter ikke-forsætlige tjenesteforseelser.

2.1.2. Overvejelser

Det er afgørende, at børn med behov for særlig støtte opdages og hjælpes så tidligt som muligt. I den forbindelse spiller underretningspligten efter servicelovens § 153, stk. 1 en central rolle.

Foruden forældrene er det oftest fagpersoner som pædagoger, skolelærere og sundhedsplejersker, der har den tætteste kontakt til mange børn og unge. Det betyder, at fagpersonerne er i en position, hvor de tidligt kan opdage, om børnene eller de unge har behov for særlig støtte.

Det er vigtigt, at kommunen får viden om børn og unge med behov for særlig støtte tidligst muligt.

Det er problematisk hvis fagpersoner i et misforstået hensyn til forældrene, undlader at videregive viden om børn og unge til kommunen.

Strafbestemmelserne i straffelovens §§ 156-157 er ikke målrettet tilfælde, hvor underretningspligten efter servicelovens § 153, stk. 1 bliver undladt, eftersom bestemmelserne har et bredere sigte. Det er derfor centralt at skabe synlighed om konsekvenserne ved fagpersoners manglende overholdelse af underretningspligten efter servicelovens § 153, stk. 1.

Samtidig er det vigtigt at sætte fokus på, at fagpersoner med ledelsesansvar i kraft af deres ledelsesfunktion har et særligt ansvar for, at der bliver underrettet i alle tilfælde, hvor det er relevant.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslaget foreslås det at tydeliggøre strafbarheden ved en forsømmelse af underretningspligten efter servicelovens § 153, stk. 1. Dette tydeliggøres ved at indskrive en strafbestemmelse i serviceloven samt ved at hæve strafferammen under særligt skærpende omstændigheder.

Andre grupper af personer, der er omfattet af den særlige udvidede underretningspligt i medfør af servicelovens § 153, stk. 2, som udmøntet i bekendtgørelse nr. 1466 af 16. december 2010 om underretningspligt over for kommunen efter lov om social service, og som heller ikke i dag vil kunne straffes for manglende overholdelse af underretningspligten, vil ikke være omfattet af forslaget.

Med lovforslagets stk. 1 foreslås det, at en undladelse af at overholde underretningspligten efter servicelovens § 153, stk. 1 vil medføre bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Med lovforslagets stk. 2 foreslås det at indføre en højere strafferamme under skærpende omstændigheder. Straffen kan stige til fængsel indtil 1 år. Som skærpende omstændighed indgår bl.a., at en person har et ledelsesansvar.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser for staten, regionerne eller kommunerne. Lovforslaget skal forhandles med kommunerne.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden 1. marts til 3. april 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

3F – Fagligt Fælles Forbund, Advokatrådet, Amnesty International, Ankestyrelsen, BUPL – Forbundet af Pædagoger og Klubfolk, Børn og Familier, Børnehjælpsdagen, Børnesagens Fællesråd, Børne og kulturchefforeningen, Børns Vilkår, Børnerådet, Danmarks lærerforening, Den Danske Dommerforening, Dansk Erhverv, Danske Handicaporganisationer, Danske Advokater, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Industri, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Regioner, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Det Kriminalpræventive Råd, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, DUKH, Fabu, Fagligt selskab for sundhedsplejersker, FOA – Fag og Arbejde, Foreningen for ledere af sundhedsordninger for børn og unge, Foreningen af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD), Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af statsforvaltningsjurister, ForældreLANDSforeningen (FBU), Frederiksberg Kommune (Socialtilsyn Hovedstaden), Faaborg-Midtfyn Kommune (Socialtilsyn Syd), HK, Hjørring Kommune (Socialtilsyn Nord), Holbæk Kommune (Socialtilsyn Øst), Justitia, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kristelig fagbevægelse, Københavns Byret, Københavns Universitet, Landsfor-

eningen BOPAM, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Landsforeningens af kvindekrisecentre – LOKK, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, Livsværk, LOS – de private sociale tilbud, Plejefamiliernes Landsforening, Politiforbundet, Red Barnet, Retspolitisk Forening, Retten i Esbjerg, Retten i Glostrup, Retten i Helsingør, Retten i Herning, Retten i Hillerød Retten i Hjørring, Retten i Holbæk, Retten i Holstebro, Retten i Horsens, Retten i Kolding, Retten i Lyngby, Retten i Nykøbing F., Retten i Næstved, Retten i Odense, Retten i Randers, Retten i Roskilde, Retten i Svendborg, Retten i Sønderborg, Retten

i Viborg, Retten i Aalborg, Retten i Aarhus, Retten på Bornholm, Retten på Frederiksberg, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rådet for Socialt Udsatte, Selveje Danmark, Silkeborg Kommune (Socialtilsyn Midt), Sjældne Diagnoser, Socialpædagogernes Landsforbund, Syddansk Universitet, TABUKA, Ungdommens Vel, Ungdomsringen, Ungdommens Røde Kors, Vestre Landsret, Østre Landsret, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter servicelovens § 153, stk. 1, skal personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hvern, underrette kommunen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage,

- 1) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte,
- 2) at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte på grund af de vordende forældres forhold eller
- 3) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten, eller

- 4) at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb

Med ”personer, der udøver offentlig tjeneste” menes personer, som er ansat til at udføre offentlige opgaver på vegne af offentlige myndigheder (f.eks. statslige myndigheder, dvs. ministerier, direktorater, politidomstole og kommunale forvaltninger), som udøver deres virksomhed i henhold til lovregler eller bestemmelser, der er fastsat med hjemmel i lov. Der kan f.eks. være tale om skolelærere eller pædagoger, som er ansatte i dagtilbud. Med ”personer, der udøver offentligt hvern” menes personer, som ikke er ansat til at udføre offentlig tjeneste, men som i kraft af deres erhverv udøver tjeneste for en offentlig myndighed, som medfører visse handlebeføjelser udadtil. Der kan f.eks. være tale om en privatansat læge, eller et kommunalbestyrelsesmedlem, som i udøvelsen af sit hvern får kendskab til et forhold vedrørende et barn eller en ung, der bør underrettes om efter denne bestemmelse.

Hvis en person, der udøver offentlig tjeneste eller offentlig hverv, bliver bevidst om et barn, der bør underrettes om, er pligten til at tage kontakt til kommunalbestyrelsen personlig. Der er således intet krav om inddragelse af en eventuel leder i forbindelse med en underretning. Personer med ledelsesansvar skal ligeledes have den personlige viden for, at underretningspligten kan træde i kraft.

Med ”særlig støtte” henvises til støtte efter servicelovens kapitel 11 om særlig støtte til børn og unge. Der er således ikke underretningspligt i situationer, hvor barnets eller den unges vanskeligheder har en karakter, som reglerne om særlig støtte efter servicelovens kapitel 11 ikke tager sigte på at løse.

Underretningspligten indtræder uanset, hvad der er årsagen til, at barnet eller den unge kan have behov for særlig støtte.

Den, der underretter, skal ikke foretage en vurdering af, om barnet eller den unge vil kunne få særlig støtte efter servicelovens kapitel 11. Denne vurdering foretages af kommunalbestyrelsen.

Offentlige ansattes manglende overholdelse af den særligt udvidede underretningspligt efter servicelovens § 153, stk. 1, vil efter omstændighederne kunne straffes efter straffelovens §§ 156 eller 157. Tilsvarende gælder for personer, som i kraft af deres erhverv udøver tjeneste for en offentlig myndighed.

Det følger af straffelovens § 156, at den som virker i offentlig tjeneste eller hverv, og som nægter eller undlader at opfylde pligter, som tjenesten eller hvervet medfører eller at efterkomme en lovlig tjenstlig befaling, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Endvidere følger det af straffelovens § 157, at den, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, og som gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed i tjenestens eller hvervets udførelse eller i overholdelse af de pligter, som tjenesten eller hvervet medfører straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Straffelovens § 156 omfatter således den forsætlige undladelse af at opfylde tjenesteplichter, mens straffelovens § 157 navnlig omfatter ikke-forsætlige tjenesteforfeelser.

Det foreslås med § 1, nr. 1, at indføre en selvstændig bestemmelse i serviceloven, hvorefter de omfattede fagpersoners manglende overholdelse af den særligt udvidede underretningspligt efter servicelovens § 153, stk. 1 kan straffes.

Med bestemmelsens *stk. 1* foreslås, at undladelse af at overholde den særligt udvidede underretningspligt efter servicelovens § 153, stk. 1 både vil kunne straffes, når undladelsen sker under fortsæt og ved grov uagtsomhed. Bestemmelsen vil således både omfatte, når en fagperson forsætligt nægter eller undlader at overholde sin underretningspligt, og når en fagperson udviser grov uagtsomhed i form af grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed i forhold til varetagelse af underretningspligten. Det vil eksempelvis kunne være tilfældet, når en fagperson ikke har decideret kendskab til, men dog grund til at antage, at et barn eller en ung vil kunne have behov for særlig støtte efter serviceloven, fx pga. gentagne episoder, der ikke enkeltvis, men til sammen og på grund af deres gentagelse over tid burde give anledning til bekymring for det pågældende barn eller den unge. Det vil i sådanne tilfælde kunne være groft uagtsomt, at fagpersonen ikke undersøger forholdene nærmere med henblik for at få afklaret, om der er grundlag for bekymring og dermed underretning til kommunalbestyrelsen herom.

Undladelse af overholdelse af den særligt udvidede underretningspligt vil som udgangspunkt kunne straffes med bøde eller fængsel i indtil 4 måneder. Denne strafferamme svarer til de eksisterende bestemmelser i straffelovens §§ 156-157.

Med bestemmelsens *stk. 2* foreslås dog at indføre en højere strafferamme ved særligt skærpende omstændigheder, således at straffen i sådanne tilfælde kan stige til fængsel i indtil 1 år.

Som særlig skærpende omstændighed anses navnlig, at undladelsen er begået af en person med ledelsesansvar, undladelsen er begået forsætligt, at der er tale om systematiske eller gentagne undladelser eller at undladelsen har medført alvorlige personlige skadevirkninger. Oplistningen er ikke udtømmende.

Med bestemmelsens *stk. 2, nr. 1*, kan det eksempelvis være en skærpende omstændighed, at personer med ledelsesansvar, fx en leder af et dagtilbud eller en skoleleder undlader at overholde den særligt udvidede underretningspligt. Lederen skal dog – i lighed med øvrige fagpersoner omfattet af den udvidede underretningspligt – fortsat have den personlige viden om, at et barn eller en ung kunne være i målgruppen for særlig støtte efter serviceloven, for at være omfattet af den særligt udvidede underretningspligt. Hvis en ansat bliver bevidst om et barn eller en ung, der bør underrettes om, er der intet krav om at inddrage lederen ved en underretning. Hvis en ansat informere sin leder om en sådan bekymring, og det sammenholdt med de oplysninger, lederen i øvrigt har om det pågældende barn eller den unge, også giver lederen anledning til bekymring, skal lederen dog enten sikre sig, at den ansatte foretager en underretning, eller selv underrette kommunalbestyrelsen herom.

Efter bestemmelsens stk. 2, nr. 2, vil det ligeledes være en skærpende omstændighed, at undladelsen er begået forsætligt. Forsætlighed kan eksempelvis indtræde, hvis fagpersonen får et egentlig kendskab til, at et barn eller en ung åbenlyst har behov for særlig støtte efter serviceloven, men på trods heraf nægter eller bevidst undlader at følge op på denne viden.

Med bestemmelsens stk. 2, nr. 3, vil det endvidere være en skærpende omstændighed, at der er tale om systematiske eller gentagne undladelser. Det kan bl.a. være tilfældet, hvis en fagperson i flere konkrete situationer, ikke har foretaget underretninger til kommunalbestyrelsen, til trods for kendskab til, at et barn eller en unge kunne have brug for særlig støtte efter serviceloven.

Endelig vil det efter bestemmelsens stk. 2, nr. 4, være en skærpende omstændighed, at undladelsen har medført alvorlige personlige skadevirkninger. Det vil eksempelvis være tilfældet, hvis et barn eller en ung påvi-

seligt har fået det værre, fx er blevet udsat for overgreb, som kunne være forhindret gennem en tidligere underretning og deraf følgende indsats.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.

Til § 2

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. juli 2018.

Det foreslås i *stk. 2*, at den nye strafbestemmelse alene vil finde anvendelse fra lovens ikrafttrædelsesdato. Undladelser af underretningspligten fra før lovens ikrafttræden foreslås behandlet efter de nuværende bestemmelser i straffeloven, jf. straffelovens §§ 156 og 157.

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

*Lovforslaget sammenholdt med gældende ret**Gældende formulering**Lovforslaget***§ 1**

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 102 af 29. januar 2018 foretages følgende ændringer:

1. Efter § 157 indsættes i kapitel 28:

»§ 157 a. Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, og som forsætligt eller groft uagtsomt undlader at overholde underretningspligten efter § 153, stk. 1 straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Stk. 2. Under særligt skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel indtil 1 år. Som særlig skærpende omstændighed anses navnlig:

- 1) at undladelsen er begået af en person med ledelsesansvar,
- 2) at undladelsen er begået forsætligt,
- 3) at der er tale om systematiske eller gentagne undladelser, eller
- 4) at undladelsen har medført alvorlige personlige skadevirkninger.«

§ 2

»Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2018.

Stk. 2. For undladelser begået inden lovens ikrafttræden, finder de hidtil gældende regler anvendelse.«